

שולחן ערוך	עלים לתרופה	משנה ברורה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוה"ר	יום לחדש	יום
ד"ר שמשון סאטמאר	תשכ"א-כ"ב	חזרה	קנב	מו.	י"ח	שבת
ה.ו.	תשכ"א-כ"ב	קט:	קנב	מו:	י"ט	א
ה.ח.	תשכ"א-כ"ב	ק"י.	קנב	מו:	כ'	ב
ה.א.	תשכ"א-כ"ב	ק"י:	קנב	מו:	כ"א	ג
ה.ב.	תשכ"א-כ"ב	ק"א.	קנו	מה:	כ"ב	ד
ה.ה.	תשכ"א-כ"ב	ק"א:	קנו	מה:	כ"ג	ה
ה.ו.	תשכ"א-כ"ב	חזרה	קנב	מט.	כ"ד	ו

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

349 | פרשת ויחי | י"ח טבת תשפ"ד

דבר המערכת

ימי השובבי"ם הקדושים בפתח, הפרשיות בהם אנו לומדים איך הפכו בני ישראל ימי גלות וירידה ומצבי עבדות ושפלות לימי הכנה להתקרבות לבורא ע"י צעקתם התמידית אל הש"ת. פרשיות אלו מלמדות את הדרך הקדוש הזה, והזמן גם מסוגל לתיקון המח והדעת שנפגם ע"י מעשים רעים רח"ל, לשוב ולקבל את הדעת האמיתי שיביא לגאולה שלימה. לא להרפות מצעקה, "אפילו כשנופלין לפעמים לתוך רפש וטיט שקשה לו מאד לצאת משם, צועקין וצועקין וצועקין" (שיחות הר"ן, קכט).

וכך מלמדנו גאון עוזנו: **"שובבי"ם, שבהם נוהגים הכשרים להתענות ולצעוק לה' יתברך בתפילות וסליחות**, כי באלו הימים קורים בתורה בענין גלות מצרים וגאולתם שהיה על ידי צעקה. וכמו כן צריכים עתה בגלות הזה, וזהו 'שובו בני שובבי'ם', שעיקר כל הצרות והגלויות רח"ל הם על ידי חסרון הדעת, שזהו בחינת שובבי'ם, שכל אחד הולך בעולם כמו משועבד ושובב ממש, כמו שנאמר 'יולך שובב בדרך לבו'. וכשיבין האדם בעצמו כל זאת איך הוא שובב ומשועבד ממש, כי הולך אחרי שרירות לבו ואינו מסתכל על תכליתו הנצחי, בודאי יחוס על עצמו ויצעק הרבה לה' יתברך, ועל ידי זה יזכה להוליד המוחין והדעת, שעל ידי זה יעקר הגאולה בכלל ובפרט בכל אדם ובכל זמן" (ליקוטי הלכות, גילוח ד.ח.).

הימים הללו ניתנו לנו ועבורנו, מעשי אבותינו סימן הם לנו, שגם כאשר החושך והגלות קשה כל כך, והגשמיות סוגרת ומסוגרת עד שחשים עבד גמור לתאוות הלב מבלי יכולת להשתחרר רח"ל, אולם יפה כוחה של צעקה תמימה לשבר דלתות נחושת ולגדע בריחי ברזל ולהוציאנו לחירות עולם.

הבה נצא למלחמה, נקבע לעצמנו כבר מעתה תוספת סדרי תפילה, תהילים והתבודדות, יתר על מה שאנו מתפללים כל השנה, והמשיכל בעת ההיא לא ידום!

העורכים

שלא לדחוק את השעה

בפרנסה ומלבושים ושאר צרכי הבית שעל פי רוב חסר לאדם הרבה, כגון, לזה חסר מלבוש פשוט או דירה וכו', וצריכים להמתין לישועת ה' ולבלי לדחוק את השעה למלאות החסרון תיכף ומיד. **וצריכים ללמד עצמו להרגיל את עצמו בזה מאד, כי לכל אדם חסר הרבה וצריך להסתפק במיעוט. ואם נדמה לו שצריך מלבוש או לאשתו ובניו, אף על פי שמוכרח לו, אל ידחוק השעה ללוות ולהקיף ולהיות בעל חוב, אך ימתין עד שיבוא עתו"** (שיחות הר"ן, קכב)

כך בגשמיות, וכך גם ברוחניות; על אף שחייבים לרצות בכל לב לצאת מכל הרע ולזכות לכל הטוב, היום קצר והמלאכה מרובה, אולם תנאי הכרחי הוא, שיחד עם עוצם הרצונות והכסופים, יש להתאזר באריכות אפיים, להמתין ולשוב ולהמתין לישועת ה' לזכות לתשובה שלימה. **מי שלא מוכן להמתין, יפול ח"ו בידו של היצר שינצל את תוקף תבערת לבו כדי לייאשו ולהרפות ידיו לגמרי חלילה.**

וכדבריו הבורחים של רבי נתן: "אף על פי שבאמת צריכים לזרז ולמהר מאד מאד להימלט על נפשו ובפרט מי שכבר נכשל ונלכד במה שנלכד רחמנא ליצלן, אף על פי כן אי אפשר לדחוק השעה, וצריכים להמתין ולהמתין עד ישקיף וירא ה' משמים" (ליקוטי הלכות, גזילה ה, כב). והוא ממשיך שם: **"כי בענין זה של ההמתנה והשהייה, שצריכים להמתין ולצפות הרבה ולהרבות בתפלה ותחנונים ושיחה הרבה עד שיזכה, יש בזה נסיון גדול, וכמעט עיקר הבחירה תלוי בזה! כי זה ידוע שהכל חפצים ליראה את שמך, ואפילו הגרוע שבגרועים כל זמן שאינו בכלל הפורקי עול ח"ו, בודאי הוא חפץ ומשתוקק הרבה לשוב לה' יתברך, אפילו אם נפל ונתרחק כמו שנתרחק. ועיקר העיכוב הוא מחמת שצריכים להמתין הרבה ולהרבות בתפילה ותחנונים ולהתחזק עצמו מאד מאד בכל מה שעובר עליו, על כן רבים לא יכלו לעמד בנסיון זה ומתרחקים מלפקח על חיייהם הנצחיים עד שמתרחקים כמו שמתרחקים ח"ו"** (שם, כח).

המשך בעמוד ד'

אני לא יכול יותר, החובות מעיקים עלי, בני הבית מתלוננים ללא הרף על הצורך הדחוף בחפצים הכרחיים החסרים להם, המחנק גובר מכל צד, אין לי כח להמתין יותר. אולי בכל זאת יקבל על עצמו את הצעת העבודה שהציעו לו, אמנם היא קשה מאד וכרוך בה עמל של שעות רבות בכל יום אבל הוא מרגיש שכלו כל הקיצין...

הוא החליט להיות קדוש, זהו, אי אפשר יותר עם כל המשחקים הללו של פעם כשר ופעם טרף, יש לשים קץ לעליות וירידות ולהתחיל באופן נמרץ פעם ולתמיד. לבו מלא זעם על העבר הבלתי מוצלח, הוא חייב לעשות מהפכה שתגמור עם היצר הרע.

מן הכוחות העיקריים שהיצר משתמש בהם במלחמתו נגד האדם הוא הכח של 'דחיקת השעה', נדמה לפעמים שאכן אנו אלו שאיבדנו את כח הסבל מרוב הצער והיגון שכבר סבלנו, ולא מבינים שקוצר הרוח הלזה הנו חץ מורעל שהשונא הגדול והאיום שולח אלינו ומפעיל בלבנו, כדי לגזול מאתנו חלילה את הצלחתנו ברוחניות ובגשמיות.

אין לשער כמה נפילות וחיי צער כבר נגרמו על ידי אבדן הסבלנות, ואכן זוהי בדיוק מטרתו של מקור הרע שבעולם. אנחנו שומעים על אחד שהסתבך בחובות והוצרך לברוח, נושיו ממררים את חייו, לא חיים רוחניים ואף לא חיים גשמיים. ורבינו הקדוש מאיר את עינינו, שיתכן שהכל נובע מאותה מידה של קוצר רוח; הוא 'התפוצץ', לא היתה לו סבלנות להמתין יותר, אצה לו הדרך מעט למלאות את משאלת לבם של בני ביתו שדחקו בו על הבגד הקרוע ועל המצוקה בבית, וכך נפל במלכודת של החובות וההלוואות שהרסו לו את החיים.

וכך מלמדנו המנהיג הרחמן, ומספר על עצמו: "שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת ה' כבר היה איש נוסע מטולטל כמו כל הנוסעים ומטולטלים עצמם בשביל הפרנסה כנהוג עכשיו. ואמר זאת לענין הנהגת הבית

פניני אור

אמרות מהירות מרביה"ק ותלמידיו

אָמַר רַבֵּנוּ, צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשָּׁמַר שֶׁהַקְּטָנוֹת וְהַשְּׁפָלוֹת שֶׁלוֹ לֹא תִכְסֶה עַל גְּדֻלּוֹתוֹ הָאֱמִתִּית, כִּי לְפָעַמִּים הָאָדָם מְשַׁפֵּיל וְשׁוֹכֵחַ אֶת רִחוֹ בְּקִרְבוֹ יוֹתֵר מִדִּי, וְשׁוֹכֵחַ שֵׁישׁ לוֹ עֲדִין מַעֲלוֹת רְבוֹת וְנִפְלְאוֹת. "דִּיין קְלַיִנִיקֵיט זָאל גֵּישֵׁט פֶּאַר שְׁטַעלן דִּיין גְּרוֹיסקֵיט".

(שיח שרפי קודש)

תלבויות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידי שבע

הדל"נ 4:08 - נין החמה 6:37 - מוזק"ש 8:20
צאת השבת 5:22 - צאה"ש לר"ת 6:00

ר' דוד מטולטשין

היה מהמקושרים והדבוקים ביותר במוהרנ"ת ז"ל, ונסע אליו בקביעות, ומוזכר כמה פעמים בעלים לתרופה' שבא מעירו טולטשין להסתופף בצל מוהרנ"ת ז"ל על שבת קודש, ולא רק לעיר ברסלב, אלא גם בעת שהיה מוהרנ"ת בגולה נע ונד שלא במקומו בעיר נעמרו, לא הניח צדיק דרכו ונסע להסתופף על שבתות לשמוע דברי אלקים חיים ממוהרנ"ת. ומכמה מכתבים נראה שהיה נוסע ביחד עם משמשו הנאמן של מוהרנ"ת ר' נחמן מטולטשין.

רדיפות מהמתנגדים

ולכאורה הוא ר' דוד המוזכר ב'מי התלאות' שבתקופת המחלוקת הקשה והמרה על מוהרנ"ת, רצו המתנגדים להרחיקו ממוהרנ"ת. וכך מסופר שם: 'וכן ר' דוד בשם מ', נודע להמתנגדים שהוא מפחד מלצאת בלילה, קשרו אותו למצבה על בית החיים, ואמרו לו שאם לא יקלל את מוהרנ"ת יניחוהו שם בלילה וכו'. כי זה עשו לסימן מי שקילל אותו בחירופין, הוא שכבר נתפתה להם ולא יסע אל מוהרנ"ת', ע"כ. וכנראה שאף שעשו זאת והיה נדמה להם שעלה בידם להרחיקו ממוהרנ"ת ז"ל, כיון שבגלוי נתרחק קצת, אמנם מיד אחר שנעשה שקט חזר ובא עוד הפעם לקבל פני מוהרנ"ת ז"ל כמו שרואין במכתבים בעל"ת אחר שנת תקצ"ה.

מכתבי מוהרנ"ת

והרבה מכתבים בעלים לתרופה שנכתבו לר' יצחק בן מוהרנ"ת, היה ר' דוד השליח-נאמן לשולחו לר' יצחק. ומפני חובת הקודש נזכיר בקצרה כמה מהמכתבים שזכר בהם שמו.

"א' ויצא תקצ"ט ... וכבר הקדים במכתבו לכתוב מאשר בלבי עתה, כאשר שמעת מעש מפי ר' דוד מענין החדשות שכל יום ושעה נגשין חדשות לגמרי, ויודעו יש בלבי מזה" (סי' רל"ג). "א' צו תקצ"ח נעמרו ... ותאמר לו שישמע מר' דוד את התענוגים ושעשועים שמלאים בבית הקאנטער של דודו ב"ו ועדיין ר' דוד אינו יודע אפילו חלק אחד מאלף ממה שנעשה שם, ומזה גם כן ראוי לו ליקח מוסר לשוב אל דרכי אבותינו הקדושים" (סי' רנ"ט). "ב' עקב תקצ"ח ... כבר שמעתי מפי ר' נחמן ור' דוד את אשר נעשה עמנו בעתם הללו בנידון תשובתי לברסלב" (סי' רס"ו).

"א' ראה תקצ"ט ... וישמע מפי ר' דוד ב"ו שתהלה לאל היינו שמחים בשבת העבר, ואפשר יספר לך קצת מה שדיברנו בו בישועת חסדו" (סי' רפ"ד). "ערב סוכות ת"ר ברסלב ... עמך ידידנו ר' דוד ור' נחמן שנשעו היום לקהלתך ומהם תשמע מה שתשמע משיחתנו" (סי' רצ"ז). "א' וראת ת"ר ... בני דוד צבי שיח' חזר ונחלש על כאבו וכו' ואני מזהיר אותך ואת ר' נחמן ור' דוד וכל אנ"ש שתתפללו הרבה להשי"ת עבורו" (סי' הצ"ד). "ב' ויצא ת"ר, א. מכתבין קבלתי על ידי ר' דוד" (סי' שפ"ח). "א' עשרה בטבת ת"ר ברסלב ... היו לנו אורחים הגונים בשבת קודש וכו', ובחסדיו הגדולים דיברנו תהילה לא-ל דברי אמת הרבה ושחננו בחסדו עד שהלב נשא את רגליהם ורקדו בשמחת ה' וכו', וקצת תשמע מפי ר' דוד ותראה לדבר עמו שיזכור את עצמו כל מה שעבר בכל סעודה ומה שדיברנו בחסדו ובפרט בסעודה שלישיית" (סי' של"ג).

וכן עוד הרבה.

כי יראה חכמים ימותו

ר' דוד זכה להיות נוכח בעת הסתלקות מוהרנ"ת ז"ל, ומוזכר בהמכתב מאנשי ברסלב לאנ"ש בטשעהרין שבה מספרים ממה שעבר בימים האחרונים לפני הסתלקותו, שמוהרנ"ת ז"ל אמר לר' דוד לפני הסתלקותו 'נישט פאר שטעלן ועלועל לאז ער מיך כאטש אנקועקן' עיי"ש.

בין פרת יוסף

שכאשר נתעלה ונתרומם החן דקדושה נופל ונכנע המלכות הרשעה.

ולפי זה מובן מאד שכשנתגלה לעיני המלכים הרשעים ארונו של יעקב והכתר של יוסף התלוי עליו, נפל עליהם חן גדול כזה עד שנכנעו ועמדו כולם ותלו כתריהם והקיפוהו כתרים כגורן המוקף סייג של קוצים.

ונסיף להתבונן כיצד זכה יוסף לדרגה זו של 'בן פורת יוסף': יוסף היה שרוי בחושך ואפילה קשים מאד; במשך שנה תמימה היו לו מדי יום נסיונות קשים ומרים רח"ל, ולאחר מכן בבית האסורים הנורא, שהיה כבור שאל תחתיות, כי בית האסורים היה שייך לפוטיפר, וגם שם היתה באה אשתו לנסותו ולהכשילו. וגם מובא כי כל שרי מצרים חשקו לקחת את יוסף לחתן לבתם, והיו מביאים את כל הפריצות והקליפות והזוהמה לתוך בית האסורים, והוא לא נשא עיניו אליהם אפילו במבט בעלמא, ועוד כהנה וכהנה יסורי שאול שעברו על יוסף הצדיק.

ולהבין את הנסיונות של בית האסורים, אספרה מה ששמעתי מהחסידי רבי לוי יצחק בנדער ע"ה ששהה בבית כלא ברוסיה, ואמר לי, שלמרות היסורים הגשמיים הקשים, הניסיונות הרוחניים עלו עליהם בקושי הנורא, האסירים ניבלו את פיהם בדברי זוהמה ונבלה שלא ניתן להעלות על הדעת היפה, עד שהיסורים שסבל מהאסירים גברו על כל הסבל שסבל בבית האסורים!

וגם לאחר שהשתחרר יוסף הצדיק לא פסקו ממנו הנסיונות, ואז כשהתמנה למלוך היה לו אף כח לבצע את כל אשר יחפוץ, אך הוא התגבר על כל הנסיונות ועמד בצדקו.

וכך מבואר בתרגום יונתן על הכתוב: "בן פורת יוסף, בן פורת עלי עין, בנות צעדו עלי שור" שהיה לו נסיון נוסף כאשר עלה לגדולה שאז עלו בנות השרים על מקום גבוה והיו זורקים לפניו תכשיטים של זהב, וכל כוונתן היתה כדי שישא עיניהם בהן, אך יוסף התגבר ושמר עיניו ולא הסתכל באף אחת מהן, לגודל יראתו מהקב"ה. ואז זכה לברכת החן הגדול הזה, עד שכל המלכים יראו ונכנעו מלפניו כתרו.

במלחמת גוג ומגוג מובא הלשון: "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע" (ירמיהו ל"ז), מצב הדברים והפחד בעת ההיא יהיה כלאחר יאוש ח"ו, ואז תופיע הישועה מתוך הצרה. והיינו "ממנה יושע", 'ממנה', מהצרה עצמה תגלה הישועה. ורק הקב"ה יודע באיזה אופן תגלה הישועה מתוך הצרה במצב הנורא ההוא.

בפרשתנו אנו רואים כיצד התקיים פלא זה של 'וממנה יושע' בהתגלמותו:

על הפסוק (בראשית ל"ז) "וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגורן האטד" - מפרש רש"י: 'גורן האטד' על שם המאורע, כמו שדרשו רבותינו, שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל למלחמה [שראו שעם ישראל נמצאים בדרך ולא בעירם, ויוכלו בקל להשמידם ח"ו, ומצאו תירוץ לאכזריותם, שמערת המכפלה שייכת להם ואין להם רשות לקבור שם את יעקב כמו שלא קברו את ישמעאל, ועוד תירוצים שונים שהסבירו את אכזריותם להשמיד את עם ישראל], וכיון שראו כתרו של יוסף תלוי בארונו של יעקב, עמדו כולם ותלו כתריהם והקיפוהו כתרים כגורן המוקף סייג של קוצים, וזהו גורן האטד, ע"כ.

ופלא גדול מתגלה לעינינו כאן איך שהקב"ה מפהך את הרע לטוב ברגע כמימרא בדרך פלאית: מלכי כנען וישמעאל באו בדעה אחת למלחמה ולהשמיד את ישראל באכזריות נוראה בלי שום סיבה מספקת [עת צרה היא ליעקב], וכשהם רק ראו את כתרו של יוסף נתהפכה אכזריותם מן הקצה אל הקצה [ממנה יושע], גם רוצחים שפלים אכזריים כאלו הלכו ברצון ובהכנעה לתת כבוד ליעקב אבינו, והשתתפו באבלו, והורידו את כתריהם והניחום סביב למטה, כי נחשב להם לכבוד להביע את רגש אבלותם על יעקב.

ויש להתבונן כיצד קרה פלא זה, שמה גרם לכל המלכים לחזור בהם ממיזמתם השפילה, שבאו כולם להילחם ולא מובן מה הניא אותם לפתע מלהוציא זממם לפועל.

אכן, בדברי רבינו ז"ל בתורה הראשונה בליקוטי מוהר"ן מבואר כי יעקב הוא שורש החן, וליוסף היה חן כמו ליעקב, ועל 'בן פורת יוסף' מפרש רש"י 'בן חן'. וכתב שם רבינו ז"ל

המשך מעמוד א'

רבי נתן (שם אות י') מוצא בפרשתנו הארה עצומה על גודל החיוב להמתין ושלא לדחוק את השעה:

יעקב אבינו קורא לבניו לפני הסתלקותו מן העולם ואומר להם "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים". חז"ל הקדושים (פסחים נ"ג) מלמדים אותנו: "ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה", וכיון שכך חזר בו והתחיל לברך אותם ולהזכירם.

מה היתה כוונתו מתחילה? - הוא רצה להאיר בהם את הארת הגאולה השלימה, מרוב רצונו ותשוקתו לשלימות ההתקרבות לה' ביקש להאיר להם כבר מיד את דרך הקדושה שתגלה באחרית הימים. אבל השכינה הסתלקה ממנו, ויעקב אבינו למד מכך שאי אפשר לדחוק את השעה. אמנם זה נראה כאילו הגלות היא ירידה איומה ולפי ראות עינינו היה כדאי לדלג עליה לגמרי, אבל נסתרים דרכי ה', הוא רוצה דוקא שנלך במקומות חשוכים ונמתין שם לישועת ה' באריכת אפיים מופלגת, ורק כך נפעל את הגאולה הפרטית והכללית.

072.332.3300
1-929.8415.876
44-203.1500.313

בא"י:
באר"ב:
באירופה:

מערכת שיעורים נפש משיבת
שיעורי הרה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

072.3323.796
קול אנ"ש דקדילתנו

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמן שווארצין שליט"א בעמ"ס 'אוצרות עלים לתרופה'.